

Bruselj, 29. januar 2021
(OR. en)

5623/21

SOC 42
EMPL 30
ECOFIN 71
EDUC 22

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Izvajanje priporočila Sveta o dolgotrajni brezposelnosti: ključna sporočila – odobritev skupnih ključnih sporočil Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito

V prilogi vam v potrditev pošiljamo ključna sporočila Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o izvajanju priporočila Sveta z dne 15. februarja 2016 o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela.

Priloga h ključnim sporočilom Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o izvajanju priporočila Sveta z dne 15. februarja 2016 o vključevanju dolgotrajno brezposelnih je v ADD 1 k dokumentu 5623/21.

Odbor stalnih predstavnikov naj Svetu priporoči, da odobri ključna sporočila Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o izvajanju priporočila Sveta z dne 15. februarja 2016 o vključevanju dolgotrajno brezposelnih.

Skupni pregled Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito, ki sta ga izvedla v zvezi s priporočilom Sveta o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela

Ključna sporočila Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito

Tretji pregled priporočila Sveta o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela je bil 30. novembra 2020. V priporočilu je bil Odbor za zaposlovanje pozvan, naj v tesnem sodelovanju z Odborom za socialno zaščito spremlja njegovo izvajanje v zvezi z zagotavljanjem socialnih storitev in dohodkovne podpore, zato sta odbora ta tretji pregled izvedla skupaj.

V pregledu za leto 2020 je bil preučen vpliv krize zaradi COVID-19 na dolgotrajno brezposelne ter odzivi zavodov za zaposlovanje in socialnih služb na zagotavljanje vključenih storitev. Glavni cilj je bila predstavitev, kako se države članice spopadajo z izzivi dolgotrajno brezposelnih v začetnih fazah gospodarske krize, ter prikaz ukrepov, sprejetih za preprečevanje povečanja dolgotrajne brezposelnosti, in možnosti za okrevanje. Četudi se odzivi politike v kontekstu COVID-19 v zvezi zavodi za zaposlovanje in socialnimi službami med državami članicami razlikujejo, so bile v pregledu ugotovljene nekatere skupne značilnosti.

Kar zadeva zavode za zaposlovanje, je kriza zaradi COVID-19 najbolj negativno vplivala na posameznikom prilagojeno svetovanje ali profiliranje ter dostopnost do storitev in njihovo razpoložljivost. Najmanj prizadeta sta bila prijava in zagotavljanje vključenih storitev (pri čemer 14 oziroma 16 držav članic poroča, da ni bilo vpliva na nobeno od posameznih funkcij). Iz zdravstvenih ali varnostnih razlogov so številne države članice poročale o prizadevanjih, da se vsaj del podpore pri zaposlovanju dolgotrajno brezposelnih prestavi na splet. Vendar so rezultati teh sprememb različni, tudi zaradi neenakega dostopa do spletnih storitev med dolgotrajno brezposelnimi in neaktivnimi, zlasti tistih s slabšimi digitalnimi spretnostmi in znanji. Poleg tega nekatere države članice glede na vse večje število ljudi, ki se prijavijo na zavode za zaposlovanje, in omejene kadrovske zmogljivosti tudi poročajo, da zaposleni v teh zavodih pri posredovanju zaposlitve in pripadajočih storitvah dajejo prednost ljudem, ki so postali brezposelni pred kratkim, saj imajo več možnosti, da najdejo delo.

Kar zadeva socialne službe, je pregled pokazal, da je pandemija negativno vplivala na zagotavljanje storitev, zlasti tistih, ki zahtevajo osebne stike. Čeprav se je podpora ljudem v najbolj ranljivem položaju do neke mere ohranila, je bila usmerjena predvsem na dostop do socialne podpore in njeno neprekinjenost. Nekatere države članice so kot eno od prednostnih ciljnih skupin navedle prejemnike minimalnega dohodka. Prijava in vključevanje storitev se zdita najmanj prizadeta (pri čemer 18 držav članic poroča, da ni vpliva na katero od obeh funkcij). Nekatere države članice so si dodatno prizadevale za izboljšanje dostopa do podpore (na primer z omilitvijo pogojev dostopa, oprostitvijo plačevanja pristojbin, izvajanjem kampanj ozaveščanja ali uporabo digitalnih orodij).

Večinoma so bili najbolj prizadeti ozaveščanje, posameznikom prilagojeno svetovanje ali profiliranje in neprekinjenost storitev. Kljub temu se je poročalo tudi o nekaterih dobrih praksah v okviru programa socialne aktivacije (npr. tedenski stiki z upravičenci so se ohranjali prek različnih družbenih omrežij ali s spodbujanjem prostovoljnih dejavnosti za pomoč najranljivejšim državljanom).

Več kot polovica držav članic načrtuje spremembe v upravnih postopkih javnih zavodov za zaposlovanje, zlasti v smeri spletnih rešitev in nadaljnjega vključevanja storitev. Skoraj vse države članice so imenovalle enotno kontaktno točko v svojih javnih zavodih za zaposlovanje ali zunaj njih, kar bi lahko olajšalo usklajevanje podpore in ponudb dolgotrajno brezposelnim. Obenem bi to lahko prispevalo k spodbujanju naprednih partnerstev med temi zavodi in socialnimi službami ter s tem zagotovilo programe socialne aktivacije in druge pobude, ki združujejo elemente zaposlitve in socialne podpore. Takšna napredna partnerstva, ki povezujejo skupne cilje ter celovite ukrepe in storitve, pa so še vedno precej redka. Krepitev pristopa enotne kontaktne točke lahko pomaga pri soočanju z vse večjim pritiskom na ponudnike storitev. Krepitev individualnih poti za odpravljanje številnih ovir za vključevanje na trg dela, lahko prispeva k preprečevanju nadaljnjega povečevanja dolgotrajne brezposelnosti. To zahteva okrepljeno sodelovanje med zavodi za zaposlovanje in socialnimi službami. V podporo temu procesu naj države članice še naprej gradijo na programih vzajemnega učenja, ki vključujejo predvsem javne zavode za zaposlovanje in socialne službe.

Večina držav članic je v sedanji krizi povečala sredstva za odpravljanje dolgotrajne brezposelnosti in neaktivnosti. To je sprožilo takojšen odziv, usmerjen v večjo uporabo spletnih storitev, razširitev ciljnih skupin in osredotočanje na ranljive skupine. Številne države članice so še vedno v procesu načrtovanja ali izvajanja takih ukrepov, med drugim v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, na primer ukrepov za izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti.

Negotovost glede dolgoročnih posledic sedanje krize za podporo dolgotrajno brezposelnim je bila tudi večkrat izražena glede na to, da je pozornost trenutno usmerjena v odzivanje predvsem na neposredne učinke krize na izgubo delovnih mest in njihovo ohranjanje. V tem kontekstu bodo morala biti prizadevanja za izvajanje politike v srednje- do dolgoročnem obdobju osredotočena na dokončanje programov in ukrepov, ki so bili prekinjeni ali odloženi zaradi pandemije COVID-19, ter na ciljno usmerjeno kombinacijo storitev za dolgotrajno brezposelne in njihovo celostno izvajanje.

Spremljanje priporočila o dolgotrajno brezposelnih temelji tudi na kvantitativnih podatkih, zbranih s podporo držav članic. Zadnje (tretje) celovito zbiranje podatkov na podlagi okvira kazalnikov, ki ga je oblikoval Odbor za zaposlovanje, je bilo v letu 2019 (povzetek rezultatov je priložen tem ključnim sporočilom). Pregled je usmerjen v sklenitev dogovorov o vključitvi v zaposlovanje, dosežene rezultate pri zaposlovanju in v vprašanje, v kolikšni meri so ti trajnostni. Medtem ko je 14 držav članic leta 2019 doseglo vsaj 95-odstotno pokritost, v osmih državah članicah vsaj eden od treh posameznikov, registriranih 18 mesecev ali več, ni imel dogovora o vključitvi v zaposlovanje. Kazalnike nadaljnjega ukrepanja, ki kažejo položaj uporabnikov dogovora o vključitvi v zaposlovanje dvanajst mesecev po njihovem začetku dela, je mogoče izračunati le za 16 držav. Rezultati za leto 2019 kažejo, da je bilo 46,5 % uporabnikov dogovora o vključitvi v zaposlovanje, ki niso bili več brezposelni, ker so se zaposlili v letu 2018, še vedno zaposlenih 12 mesecev pozneje (ne nujno na istem delovnem mestu), v primerjavi s 50,1 % tistih, ki niso bili več brezposelni v letu 2017, kar kaže na zmanjšanje. Na splošno naj države članice sprejmejo dodatne ukrepe za izboljšanje kakovosti in popolnosti zbiranja podatkov ter povečajo svoje zmogljivosti za spremljanje ljudi, ki niso več brezposelni.